

ГРУПОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ
ПРИ ВИКЛАДАННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
Бузань Д.П.

Харцизький металургійний технікум ДВНЗ «ДОННТУ»

Розглядається методика проведення групової роботи при викладанні спеціальних дисциплін, та організація навчальної діяльності студентів. Групова робота на занятті активізує мислинневу діяльність студентів, привчає працювати самостійно, ліквідовує недоліки в їхніх знаннях, згуртовує колектив. Розкрита комплектація груп залежно від рівня пізнавальної активності та професійної підготовки студентів.

Загальновідомо, що навчання – цілісний двосторонній процес педагогічної діяльності викладача та навчально-пізнавальної діяльності студента, бо цей процес планується та проектується, а тому може бути технологічним. Очевидно, щоб навчальний процес був ефективним і успішним, треба звернути увагу на форми та методи роботи викладача зі студентами. Тому, постає питання вибору такої технології навчання, яка зможе суттєво поліпшити якість засвоєння студентами знань.

Серед проблем, розв'язання яких впливає на поліпшення підготовки студентів, з спеціальних дисциплін особливе місце займає групова діяльність студентів. Під груповою формою навчання розуміють таку форму організації навчальних занять, за якої певній групі студентів ставиться єдине навчальне завдання, для розв'язання якого необхідне об'єднання зусиль усіх членів групи, тісна їх взаємодія.

Групова робота на занятті активізує мислинневу діяльність студентів, привчає працювати самостійно, ліквідовує недоліки в їхніх знаннях, згуртовує колектив. Організація групової діяльності студентів розпочинається з комплектації груп.

Враховуючи рівні пізнавальної активності, та їх професійної підготовки студентів можна поділити на чотири основні групи.

До I-ої групи входять студенти, які вміють самостійно працювати, творчо мислити, легко засвоюють і відтворюють теоретичний матеріал, і застосовують його до рішення фахових задач.

II група – це студенти, які володіють навичками самостійної роботи, вміють аналізувати матеріал, виділяти в ньому суттєве, однак частина студентів, на відміну від студентів I групи, не володіє високою працездатністю, повільніше засвоює навчальний матеріал. Члени цієї групи відчують труднощі під час розв'язання виробничих задач і, зазвичай, потребують деякої допомоги з боку викладача.

Студенти III групи є середніми за навчальними можливостями, володіють знаннями, вміннями та навичками, що відповідають обов'язковим результатам навчання, застосовують матеріал за зразком, аналогією, розв'язують лише стандартні задачі з дисципліни. Навчальна діяльність студентів потребує оперативного контролю з боку викладача.

Студенти IV групи з низькими навчальними можливостями слабо сприймають і засвоюють навчальний матеріал, не вміють розв'язувати найпростіші задачі, не володіють мислинними операціями, такими як аналіз, узагальнення, виділення суттєвого тощо. Студенти потребують постійної допомоги з боку викладача.

На основі розглянутих типологічних груп створюються навчальні групи, до складу яких входять студенти з різних цих груп.

Розподіляють студентів за типологічними групами шляхом:

- спостереження за їх навчальною діяльністю;
- проведення анкетування;
- аналізу результатів виконання письмових робіт.

Найоптимальніша кількість членів у навчальній групі - 5-6. За більшої кількості членів груп ускладнюється робота студентів, знижується їх інтерес до навчання.

Кожній групі присвоюється порядковий номер. Групове навчання вимагає спільного обговорення навчальних завдань, тому студенти під час навчання сидять обличчям один до одного.

Групову роботу можна проводити на будь-якому етапі заняття. Тривалість групової роботи від 10 до 35 хвилин. Структура заняття при цьому може бути різною, однак частіше вона може бути такою:

1. Організаційний етап.
2. Створення проблемної ситуації і формулювання мети заняття.
3. Ознайомлення студентів із завданнями для кожної групи.
4. Робота в групі. Студентам слід повідомити тривалість групової роботи. Запропонувати завдання, які треба вирішити. Стежити за роботою груп, надавати, якщо є потреба, необхідну допомогу.

5. Спільне обговорення виконаних завдань. Усі групи по чергово звітують. Повідомляє про вирішення завдань голова групи (кожного разу інший). Виступ студента доповнюють спочатку члени групи, а потім студенти з інших груп. Викладач керує обговоренням результатів роботи груп.

6. Оцінювання роботи кожної групи та окремих її членів; запис домашнього завдання.

7. Підсумок заняття.

Заняття слід планувати так, щоб залишився час на обговорення результатів роботи груп та їх оцінювання.

Роботу в групах можна вести при:

- вивченні нового навчального матеріалу (можна проводити у вигляді фронтального огляду нового навчального матеріалу, а потім детальніше вивчення його в групах).

- закріпленні та застосуванні знань, умінь і навичок студентів (в цьому випадку групова робота є найпродуктивнішою, кожній групі можна запропонувати 3-4 задачі різного рівня складності з вирішення виробничих ситуацій з навчальної дисципліни; студенти з поданих задач вибирають ті, які вони можуть розв'язати й пізніше пояснити, на розв'язання задач відводиться до 20 хвилин).

- занятті формування вмінь і навичок (Після перевірки домашнього завдання і фронтального закріплення навчального матеріалу можна запропонувати студентам розв'язати задачі в групі. Спочатку задачу розв'язує студент біля дошки. Після цього студентам у групі можна пропонувати розв'язати 1—3 задачі, аналогічні до попередньої. У процесі розв'язування задач студенти спілкуються між собою, вибирають оптимальний спосіб діяльності.)

Отже, заняття буде результативнішим, якщо групову форму поєднувати з фронтальною та індивідуальною формами навчання.

Але головна функція викладача за групової навчально-пізнавальної діяльності студентів полягає в організації співробітництва студентів у групах. Таке співробітництво передбачає:

1. Розподіл обов'язків між студентами;
2. Аналіз завдання, взаємообмін інформацією;
3. Взаємодопомога, взаємоперевірка та взаємооцінювання один одного.

Викладач повинен дбати про високий навчальний потенціал кожної групи. Для цього доцільно добирати диференційовані завдання, враховуючи навчальні можливості кожного студента. Якщо ж завдання виявилось для студента складним, то слід його замінити на простіше, доступніше для студента; важке завдання студент за бажанням може виконати вдома, попередньо проаналізувавши його з викладачем.

Важливе значення в ході заняття відіграють відносини викладача зі студентами. Надмірна суворість викладача впливає на ефективність роботи студентів. Тому викладачу необхідно вибрати такий оптимальний стиль стосунків зі студентами, щоб продуктивність праці теж була найвищою.

На ефективність групової діяльності впливають також відносини між студентами в групі. Тому важливо, щоб студенти допомагали один

одному в навчанні, взаємоперевіряли завдання один в одного, пояснювали незрозуміле в навчальному матеріалі. Якщо ж на занятті створена атмосфера взаємодопомоги, то це створює умови для ефективного оволодіння знаннями і формування позитивних якостей студентів.

Робота кожної групи повинна оцінюватися викладачем.

Отже, групова навчальна діяльність студентів на заняттях має значні переваги у порівнянні з іншими методами, бо вона допомагає створювати на занятті умови для формування позитивної мотивації навчання студентів; дає можливість здійснювати диференціацію навчання; сприяє виробленню вмінь співпрацювати з іншими студентами; забезпечує високу активність усіх студентів; реалізує їх природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги і співпраці; підвищує результативність навчання та розвиток студентів.

Література

1. Мор Е.Ф. Технологія організації групової учебної діяльності. - Николаев, 1998, - 75 с.
2. Пометун О.Л., Пироженко Л.В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. - К.: А.С.К., 2004. , 192 с.
3. Ярошенко О.Г. Групова навчальна діяльність школярів: Теорія і методика. - К.: Партнер, 1997. - 193 с.

04.04.2011